

12. februar 1947.

Ansvarshavende redaktører:

JOHS. NESSE

HENRIK J. S. HUITFELDT

Telefon (sentralbord) 41 56 60

Direkte linjer etter kl. 21:

Nyhetsavdelingen 41 56 60
Redaktør P. Chr. Andersen 41 56 62
Nattvaktssjefen 41 56 63
Utlandsavdelingen 41 56 66
Redaktør Bj. Bunkholdt 41 57 68
Sportsavdelingen 41 56 65
Stenografene .. 41 56 67 - 41 56 68

Veien til omskolering.

Det har vært skrevet og talt meget om omskolering av nazister. — både de tyske og de hjemmenværende i de respektive land. Det er først og fremst propaganda og undervisning man har tenkt på. De samme midler anvendte tyskerne i alle okkuperte områder, men til tross for at nazistene hadde megen erfaring i denne kunst (eget propagandadepartement) var forsøkene praktisk talt 100 prosent mislykket. Det var et beskjedent antall som lot seg omvende etter 9. april 1940, og det skyldes neppe noen nazistisk overbevisning, men i det vesentlige opportunisme i forbindelse med at de trodde på tysk seier og at det gjaldt å «gjøre det best mulige ut av det» — for dem selv eller kanskje for landet også iblant. Dermed svek de sitt lands kamp mot fienden.

Grunnen til at så få lot seg påvirke var — foruten en god politisk skolering — at man stilte seg skeptisk til seierherrens (undertrykkelens) propaganda, gjennomskuet den eller simpelthen ikke trodde på noe av den, selv ikke på de små sannheter som den nødvendigvis måtte blandes med av og til. Som han sa mannen: nu tror jeg ikke på noe av det som står i avisene, ikke

For vårt vedkommende har vi ingen tro på at seierherren ved hjelp av propaganda o. lign. kan omskolere den beseirede — iallfall ikke i de første generasjoner. Selv om det kan være atskillig forskjell på mennesker, nasjoner og raser, så viser bl. a. litteraturen at på bunnen er mange følelser, tanker og reaksjoner — både til godt og ondt — felles for dem. Det var for så vidt en skuffelse at nordmenn kunne kappes med tyskerne i torturering og angiveri.

I dag er det nazistene — både de tyske og de hjemlige — som står skeptisk overfor propaganda. Det som kommer fra seierherren — respektive undertrykkeren — er ikke til å tro på, selv ikke rettsforhandlingene. Denne deres reaksjon blir særlig utpreget hvis de har følelsen av at «propagandaen» nettop er myntet på dem. Påvirkning ovenfra og nedad går ikke.

Den beste chance for omskolering er den personlige påvirkning, ikke ved brev, men gjennom personlig samvær og fredelig vennskapelig samtale om tingene. Men det skal selvovervinnelse til, og etter alt å dømme er det ikke mange av oss som har vunnet over seg selv i denne forbindelse ennå. Vi taler her bare om de passive eller relativt passive som har gjort opp sitt regnskap med samfunnet. Vi nekter dem adgang til arbeid som de har lært. Vi fryser dem ut, vi isolerer dem og tvinger dem til å rotte seg sammen fordi de ikke har noen annen å omgås. Vi tvinger dem til bare å være utsatt for gjensidig påvirkning seg imellom. Den felles ulykke og de felles bekymringer bringer dem til å stimulere hverandre i mostand mot påvirkning og i hat til jøssingene og samfunnet. Der er eksempler på at endog deres små barn isoleres og hundses og dermed oppdras til å hate dette samfunnet.

Selv om alt dette er forklarlig etter den påkjennning jøssingene hadde som følge av de andres oppførsel, så må vi være klar over at det ikke er omskolering, men nøy-

aktig det motsatte. Det er systematisk å oppdra tusener av mennesker med pårørende og etterkommere til svorne samfunnsfiender. Om de aldri før var overbeviste nazister, så blir de det på den måten.

Såvidt vi vet har hverken silefronten eller isfronten forlangt noe annet enn et rettferdig oppgjør — som var nødvendige fordi byllens materie måtte tappes ut. Men ingen har forlangt noe etteroppgjør. Når oppgjøret for den enkelte er slutt, bør man derfor forsøke å etablere fornøftfronten. Selv om det for mange — svært mange — ennå i dag er en umulighet, så ville det iallfall være en fordel om man innså at det er klokt, samfunnsmessig sett.

Vi har sett pressen tilkjennge ubehagelig overraskelse over at NS-folk kommer sammen på forskjellig vis. Ubegrepet kan være berettiget, men overraskelsen ikke. For hvem skulle de ellers komme sammen med, når ingen vil vite noe av dem?

Det skal være håp om at rettsoppgjøret mot de politiske landsvikere kan bli ferdig i 1947. Men i virkeligheten blir det aldri ferdig før man har funnet en brukbar vei for omskolering og tilbakeføring til samfunnet.

det
kor
ma
væ
ma
un
sje
sva
ma
Ho
tak
NT
der
rin
ass
ma
m
gj
ca.
ut
for
nat
fra
nes
ner
per
fiki
de
vi
ble
og
da
ma
En
har
gru
vår
til
er
og
nin

100219